

Rodiče mají právo na informace o školních výukových materiálech i metodách

ET epochtimes.cz/2024/05/20/rodice-nepochybně-mají-právo-na-informace-o-skolnich-vyukovych-materialech-ale-i-vyukovych-metodach

20. května 2024

Názory

Rodiče nepochybně mají právo na informace o školních výukových materiálech, ale i výukových metodách. (monkeybusiness / Envato)

Lenka Trkalová

20. 5. 2024

Níže uvedený text je reakcí na případ, kdy se rodiče dětí ze základní školy v Českém Krumlově pokoušeli dostat k obsahu snímků, které jsou jejich dětem promítány v rámci festivalu „Jeden svět na školách“. Protože byli odmítnuti jak školou, tak pořadateli festivalu, reagovalo na situaci několik právních expertů.

Rodiče zcela nepochybně mají právo na informace o výukových materiálech, ale i výukových metodách, a samozřejmě mají právo znát a rozhodovat o tom, kdo jejich děti učí a jak.

Uvedené vyplývá jak z mezinárodních smluv, tak z Ústavy ČR, resp. Listiny základních práv a svobod, dále z občanského zákoníku i ze školského zákona. Níže v textu uvádím citaci příslušných ustanovení.

Škola je povinna tyto informace poskytnout, dále tedy záleží na jejich rozsahu a skutečnosti, zda učitel kompletními informacemi disponuje. Aktivita ve vztahu ke vzdělávání dětí je ovšem věcí rodičů. Přístup k rodičům a dětem se pak pochopitelně liší nejen na úrovni škol, ale i na úrovni jednotlivých učitelů.

Jak tedy postupovat?

Začala bych žádostí na třídní učitelku, popř. vyučujícího konkrétního předmětu o podrobné informace.

Nebála bych se ani založit do karty žáka / studenta žádost, abych byla vždy s dostatečným předstihem informována o plánovaných výukových programech, pokud by snad škola na poskytování informací zapomínala.

Tento postup je naprosto legitimní a v souladu s platnou právní úpravou. Rodiče pak mohou vyhodnotit, zda uvedený program, ***který navíc financují, je ve shodě s jejich vlastním náboženským a filozofickým přesvědčením (viz Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod).***

Rodič totiž nemá povinnost zajistit, aby se dítě nepovinných aktivit účastnilo.

Pokud tedy v tomto konkrétním případě není možné rodičům poskytnout možnost zhlédnout celý film, pak se rozhodují, zda se student zúčastní či nikoli.

Je třeba, aby si rodiče uvědomili, že děti nepatří státu, jsou to jejich děti a je na nich, rodičích, aby se o ně zajímali a postarali. Rodiče rozhodují a nesou odpovědnost za to, co nebo koho ke svým dětem pustí.

Mgr. Lenka Trkalová, advokátka

Pokud by komunikace s třídním učitelem nefungovala, obrátila bych se na ředitele a následně pak na Českou školní inspekci, popř. na zřizovatele školy. V každém případě doporučuji si před podáním stížnosti domluvit návštěvu a s kompetentními osobami si promluvit osobně.

Ve chvíli, kdy dojde na osobní jednání ve škole, je vždy lepší, aby rodič nešel do školy sám, pokud se nejedná o řešení nějaké drobné záležitosti. U podstatných otázek jsou ze strany školy

přítomné min. dvě osoby, často více, a pro rodiče už i tato vstupní situace znázorňující mocenskou převahu představuje značnou komunikační nevýhodu.

V každém případě doporučuji ptát se, o jaké ustanovení zákona opírají svůj postup či rozhodnutí, dále požádat o písemné zdůvodnění.

Obvykle tam, kde není co skrývat, není ani problém v komunikaci či s přítomností rodiče. Hned zareaguji na častý argument, že kdyby to udělal každý rodič, dítě... Za prvé, každý rodič to neudělá, za druhé rozhodně to neudělá více rodičů najednou a za třetí uznávám, že státní školství je předimenzované a běžné sociální dovednosti a komunikační praktiky zde selhávají. Osobně třídu o 30 stejně starých dětech a jednom až dvou dospělých považuji za velmi asociální, natož pak školu čítající 700 žáků. To ovšem nelze přičíst k tíži rodičům.

Skutečnost, že je školní docházka povinná, nezabavuje rodiče jejich práv ani odpovědnosti. Je třeba, abychom si my, rodiče, uvědomili, že ty děti nepatří státu, jsou to naše děti a je na nás, rodičích, abychom se o ně zajímali a postarali. Rodiče rozhodují a nesou odpovědnost za to, co nebo koho ke svým dětem pustí.

Někteří pedagogové na tento postoj od rodičů nejsou zvyklí, a mohou takové jednání vnímat jako ohrožení, což je zkrátka otázka vývoje.

Mgr. Lenka Trkalová, advokátka

Jakkoliv máme možnost volby relativně omezenou, tak o to více je potřeba se dění kolem nich zajímat a korigovat jej. Někteří pedagogové na tento postoj od rodičů nejsou zvyklí, a mohou takové jednání vnímat jako ohrožení, což je zkrátka otázka vývoje.

Současně bychom si měli uvědomit, že stát poskytuje veřejnou službu, kterou platíme z našich daní. S tím souvisí ještě jeden fakt. Jak si zajistíte stálý počet klientů? Stanovíte jim Vaši službu čerpat povinně. Když nemáte obavy z nedostatku klientů, jak se to projeví na kvalitě Vámi poskytovaných služeb, ochotě a vstřícnosti vůči takovým klientům?

Tím jsme se dotkli tématu, zda namísto povinné docházky raději stanovit povinné **vzdělávání** tak, aby byl skutečně naplněn smysl a cíl daného ustanovení. Nepochybně by se tím omezil monopol státu na vzdělávání, současně však zvýšila kvalita státního školství díky větší konkurenci schopnosti nestátních vzdělávacích institucí.

Možná by se rodiče ještě více zajímali a dbali na to, zda a jakým způsobem stát takto stanovenou povinnost zajišťuje a školy by přestaly řešit ideologické záležitosti a pečlivě by vybíraly, které neziskové organizace budou žít a dbaly více na kvalitu.

Ostatně **Deklarace práv dítěte (OSN, 1959, ratifikována 7. 1. 1991)** takovou dikci obsahuje: „Dítě má nárok na **vzdělání**, které má být bezplatné a povinné, alespoň v začátečních stupních.“ Hovoří o vzdělání, nikoliv o docházce.

Nyní ke konkrétní právní úpravě práv a povinností rodičů

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, v článku 2 příloha 1 stanoví, že *nikomu nesmí být odepřeno právo na vzdělání. Při výkonu jakýchkoli funkcí v oblasti výchovy a výuky, které stát vykonává, bude respektovat právo rodičů zajišťovat tuto výchovu a vzdělání ve shodě s jejich vlastním náboženským a filozofickým přesvědčením.*

Úmluva o právech dítěte (104/1991 Sb.) říká, že *prvotní odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte, a tedy i za jeho vzdělání, mají rodiče (nebo v odpovídajících případech zákonní zástupci).*

*Při výkonu jakýchkoli funkcí v oblasti výchovy a výuky, které stát vykonává, **bude respektovat právo rodičů zajišťovat tuto výchovu a vzdělání ve shodě s jejich vlastním náboženským a filozofickým přesvědčením.***

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

Listina základních práv a svobod říká, že péče o děti a jejich výchova je právem rodičů; děti mají právo na rodičovskou výchovu a péči. Práva rodičů mohou být omezena a nezletilé děti mohou být od rodičů odloučeny proti jejich vůli jen rozhodnutím soudu na základě zákona.

Občanský zákoník v § 858 stanoví, že rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, ...

Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.

Školský zákon, § 164 odst. 1: Ředitel školy

f) zajišťuje, aby osoby uvedené v § 21 (pozn. tj. žáci a studenti, zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků) byly včas informovány o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte, žáka nebo studenta.

§ 2 odst. 1

Vzdělávání je založeno na zásadách

c) vzájemné úcty, respektu, názorové snášenlivosti, solidarity a důstojnosti všech účastníků vzdělávání

– zde je třeba si uvědomit, že se jedná o oboustranný proces, tedy mám-li proti sobě dva odlišné názory či přístupy na cokoli nebo dokonce snahu o prosazení jedné ideologie, stojím před rozhodnutím, zda budu děti indoktrinovat, nebo se držet zákona.

Učitel poslední dobou čím dál častěji zastává nezáviděníhodnou roli. Má uposlechnout nezákonný pokyn, nebo učit? Zde doporučuji svou pedagogickou aktivitu zaměřit na důslednou přípravu a pečlivě vážit nabízené programy. A to říkám i přesto, že velmi oceňuji snahu výuku obohatit nebo zpestřit.

Mám-li proti sobě učitel dva odlišné názory či přístupy na cokoli nebo dokonce snahu o prosazení jedné ideologie, stojím před rozhodnutím, zda budu děti indoktrinovat nebo se držet zákona.

Mgr. Lenka Trkalová, advokátka

Jistě nelze nic vytknout např. přizvání odborníků z konkrétního oboru nebo rodiče z dané profese pro praktický výklad konkrétního tématu. Je pochopitelně poutavější, když o kostní dřeni přijde vyprávět lékař, který provádí transplantace a základy práva vysvětlí právník na simulovaném případě. Ovšem i v tomto případě mají rodiče právo být o této formě výuky informováni a druhá věc je, že je potřeba držet se probíraného učiva. Pokud jde o témata tzv. občanských nauk či etik apod., dbala bych velmi obezřetně na pravidla diskuse, tj. vytvořila bych prostor pro názorovou pluralitu a vyvarovala bych se protežování jednoho vybraného pohledu.

Nesporným faktem pak zůstává, že pro dovednosti a kompetence, které chci studentům předat, lze zcela jistě použít jiných příkladů než změna pohlaví. Pokusy o podprahová sdělení pak považuji nejen za nelegální, ale k tomu za absolutně neetické a nemorální.

Zde bych si dovolila upozornit ještě na ust. §29 odst. 1 školského zákona, který školám ukládá povinnost přihlížet k základním fyziologickým potřebám! dětí, žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a **pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů**. Dle mého názoru změna či přeměna pohlaví patologickým jevem je, tudíž kdybych byla učitel, velmi obezřetně bych vážila, kdy učím respektu

a ohleduplnosti k jinakosti a kdy už podporují vznik patologie. A to tím, koho do školy pozvu nebo jaký program využiji, anebo už jen tím, že se třeba je tvářím, jako by se o patologii nejednalo. Pochopitelně pojmenováním věcí tak, jak skutečně jsou, těmto lidem nijak neupírám jejich práva.

Ráda poskytnu konkrétní rady.

Názory a postoje vyjádřené v tomto článku jsou názory autora článku a nemusejí se shodovat s postoji deníku The Epoch Times.

SOUVISEJÍCÍ TÉMATA

[výchova dětí](#) [Vzdělávání dětí](#)

SOUVISEJÍCÍ ČLÁNKY

[Kdo rozhoduje o tom, co se budou „naše děti“ učit ve škole?](#)

[Milan Kajínek](#)

[Proč rodiče nemohou vidět filmy promítané dětem festivalem Jeden svět na školách?](#)

[Milan Kajínek](#)

Neziskovka promítala na základní škole film o transgenderu, rodičům nebylo umožněno snímek vidět

Milan Kajínek

„Neprostupná zeď“. Škola odmítla poskytnout rodičům náhled do obsahu filmu, který byl promítán dětem. (Rozhovor)

Milan Kajínek

PŘEČTĚTE SI TAKÉ

Evropští politici začínají připouštět, že ceny pohonných hmot se kvůli speciální dani mohou zvýšit víc, než se čekalo

Zavedení emisních povolenek pro pohonné hmoty a topná paliva zřejmě povede k většímu navyšování cen, než se evropští plánovači původně domnívali. Příčinou je podle nich pokulhávání při plnění klimatických cílů.

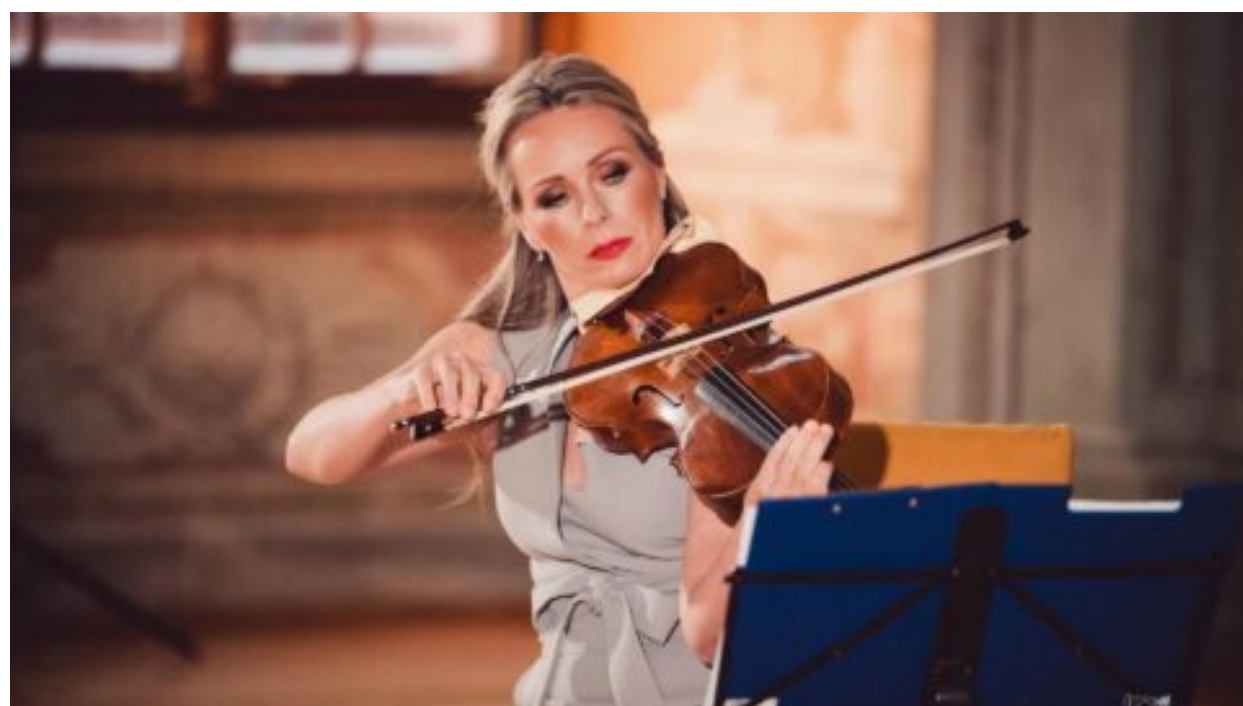
[Jak se kandidáti do eurovoleb staví k regulaci platforem sociálních sítí?](#)

[Hlavní prokurátor ICC usiluje o vydání zatykače na Netanjahua a lídry Hamásu](#)

[Zkreslené zpravodajství New York Times o pronásledování čínským režimem si pravděpodobně vyžádalo životy, uvádí zpráva](#)

[Špičkoví hudebníci zahájí Procházky uměním koncertem v Trojském zámku](#)

Epoch sdílení

Nejčtenější články

[Elon Musk varuje před DEI na lékařských fakultách: „Lidé budou umírat“](#)

[Jak by dopadly eurovolby, kdyby měl každý dva hlasy? Otestujte si novou metodu](#)

Právníci: Jestliže škola odepřela rodičům přístup k filmu promítanému v rámci výuky, jde o protiprávní jednání

HAARP může způsobit polární záři. Ale jen na Aljašce, tvrdí experti

Strávil jsem 10 dní chůze na poutní stezce ve Španělsku a nebyl jsem připraven na to, co jsem zažil

Vybrané články

[Právníci: Jestliže škola odepřela rodičům přístup k filmu promítanému v rámci výuky, jde o protiprávní jednání](#)

[Pandemická úmluva WHO prozatím selhala – plán B: Globální zdravotní strategie „One Health“](#)

[Komentář: Život po atentátu. Nastal čas na opuštění politické nevraživosti?](#)

[Potíže se světovou vládou](#)

[Transformátory mohou zpomalit přechod na zelenou energetiku v EU. U nás problém nemáme, ale...](#)

[Více článků](#)

